

Baron med tajkuni

Medtem ko delavci v podjetju Hidria prejemajo mizernih petsto evrov plače, idrijski tajkun Edvard Svetlik živi na zelo veliki nogi. Ko je sprivatiziral podjetje, si je poleg dvorca v Idriji dal zgraditi še pravo haciendo pri Ajdovščini z zunanjim bazenom, naokrog pa se vozi v luksuznem jaguarju kabrioletu. S polnimi žepi denarja Svetlik zdaj hoče še čast.

Tekst: **Silvester Šurla** Foto: **Primož Lavre in Bobo**
silvester.surla@revija-reporter.si

Edvard Svetlik idrijsko korporacijo lastniško obvladuje po delniški družbi H & R, ki je večinska lastnica delniške družbe Hidria, podjetja za ustanavljanje in upravljanje družb, s sedežem na Nazorjevi ulici 6 v Ljubljani. Ta družba pa ima nato največji, kar 81,47-odstotni delež v družbi z omejeno odgovornostjo Hidria Rotomatika in še v 32 drugih podjetjih, ki spadajo pod Hidriin dežnik, v Sloveniji in drugod po svetu. Podjetja imajo v republikah nekdanje Jugoslavije: na Hrvaškem, v Bosni, Srbiji, Črni gori in Makedoniji; po Evropi: v Švici, Nemčiji, na Poljskem, Češkem, Portugalskem in v Veliki Britaniji; in še v ZDA, Ekvadorju, Peruju, Kolumbiji in Avstraliji.

Peščica posvečenih

Krovna družba H & R je bila konec leta 2008 v lasti devetih pravnih in 418 fizičnih oseb, toda večino delnic je že tedaj posedovala peščica vodilnih menedžerjev Hidrie. Največji, 35,6-odstotni lastnik je Edvard Svetlik oziroma njegovo podjetje za

poslovno svetovanje ES & G, kjer nastopa tako v vlogi edinega lastnika kot prokurista, kot direktorja družbe pa sta vpisana njegov sin Gašper Svetlik in hči Urška Svetlik, ki imata tudi v lastni nekaj malega delnic krovne družbe. Druga največja lastnica H & R je Svetlikova namestnica Andra Krapš Rejc. Po svojem podjetju Rafis je poseduje 22-odstotni delež. Poleg Svetlika in Krapš Rejčeve sta večja lastnika družbe H & R še predsednik poslovnega odbora Hidrie Iztok Seljak (7,94 odstotka delnic) in glavni direktor Hidrie Rotomatike Dušan Lapajne (7,38 odstotka delnic).

Vodilni ljudje Hidrie z Edvardom Svetlikom na čelu so izpeljali klasični menedžerski odkup podjetja. V primerjavi z nekaterimi drugimi slovenskimi tajkuni je prevzem trajal daljše obdobje, zaradi odmaknjenosti Idrije od prestolnice pa tudi brez večje javne pozornosti. Zadnjih deset let je peščica Hidrijinih menedžerjev koncentrirala lastništvo v svojih rokah. Od zaposlenih, ki so v podjetje v devetdesetih vložili lastninske certifikate, so za drobiž odkupovali delnice s posojili, ki so jih jim odobrili Probanka in Factor banka, na koncu pa so te kredi-

Stran / Page: 36

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1878 cm²

2 / 7

Svetlikova »hacienda« v Kamnjah 42b pri Ajdovščini.

Zunanji bazen meri 74 kvadratnih metrov.

Tristo kvadratnih metrov v treh etažah

te poplačali, seveda ne s prihodki od prodaje družinske srebrnine, pač pa z denarjem, ki so ga iz Hidrie zadnja leta prelivali v svoja zasebna podjetja. V Hidri namreč sploh niso bili v rednem delovnem razmerju, ampak so te funkcije opravljali po pogodbi kar prek svojih podjetij za poslovno svetovanje.

Dobički na kupu

Da so bili ti zneski res visoki, pričajo bilance podjetij v lasti Edvarda Svetlika, Andre Krapš Rejc, Iztoka Seljaka in Dušana Lapajmeta. Svetlikovo podjetje ES & G je imelo lani skoraj pol milijona evrov prihodka in 78 tisoč evrov čistega dobička (bilančnega dobička, ki se prenaša iz preteklih let, pa je bilo na kupu že

čez milijon evrov). Skoraj pol milijona na leto znašajo tudi prihodki podjetja Rafis, Svetlikove namestnice Andre Krapš Rejc (konec lanskega leta je podjetje imelo dobrih 270 tisoč evrov bilančnega dobička). Slabše gre družbi Inovatis v lasti Iztoka Seljaka, saj je v primerjavi z letom 2008 lani prepolovila prihodke (bilo jih je samo še 127 tisoč evrov) in bila zadnji dve leti celo v rdečih številkah, a je Seljak izgubo kril z bilančnim dobičkom iz preteklih let (zadnji dan lanskega leta je tega bilo še za 115 tisoč evrov). Najbolj v rdečih številkah

se je od Hidrije vodilne četverice znašel Dušan Lapajne. Njegova družba Ladis je le-

to 2009 ob 50 tisoč evrih prihodka sklenila s 35 tisoč evri bilančne izgube.

A podjetja za poslovno svetovanje so samo en del zgodbe, drugi del pa je poslovanje krovne družbe H & R, v kateri je vodilna četverica skoncentrirala lastništvo, in kjer je konec leta 2008 na kupu ležalo dobre štiri milijone evrov nerazporejenega dobička. Revija Manager je prvega tajkuna iz Idrije uvrstila na 59. mesto lestvice stotih najbogatejših Slovencev leta 2009. Po njihovem izračunu naj bi bil Edvard Svetlik težak 17,8 milijona evrov. Kako je prišel do tako velikega premoženja, Svetlik nikoli ni želel pojasnjevati medijem. In tudi na naše vprašanje, s katerimi viri je financiral kupovanje delnic, prejšnji teden ni želel odgovoriti. Pred letom dni pa nam je odpisal, da

Stran / Page: 36

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1878 cm2

3 / 7

je pri odkupu Hidrie sodelovalo več kot 1400 zaposlenih, nekdanjih zaposlenih in družinskih članov. »Od teh nas je 87 zastavilo svoje menice, kar pomeni, da smo jamčili za financiranje odkupa s celotnim družinskim premoženjem. Za menedžerski odkup smo se odločili v času, ko je Hidrijin največji kupec, ki smo mu dobavljali elektromotorje, te je začel proizvajati sam, zato smo se morali odločiti za preobrazbo podjetja. Poslovni korak se je izkazal za pravičen: omogočil je razvoj da-

Vinograd se razprostira na 2761 kvadratnih metrih

Zakonca Svetlik v jaguarju kabrioletu

Revija Manager je prvega idrijskega tajkuna uvrstila na 59. mesto lestvice stotih najbogatijših Slovencev leta 2009. Po njihovem izračunu naj bi bil Edvard Svetlik težak 17,8 milijona evrov.

Stran / Page: 36

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1878 cm²

4 / 7

našnje mednarodne korporacije Hidria.« Svetlik pa je ob tem tudi lani zamolčal, da je v zadnjih letih tudi v Hidrii prišlo do koncentracije premoženja in da je večji del korporacije v lasti peščice vodilnih.

Blišč in beda

Svetliku in njegovi ekipi menedžerjev ni moč očitati poslovne nesposobnosti, saj je dejstvo, da je Hidria, kot pravijo sami, »iz preproste tovarne za montažo kolektorskih motorjev v dveh desetletjih prerasla v enega vodilnih evropskih proizvajalcev sistemov za klimatizacijo zgradb in avtomobilskih tehnologij«. V tridesetih podjetjih po vsem svetu je danes več kot dva tisoč zaposlenih, radi pa se pohvalijo tudi s tremi razvojnimi inštituti, kjer ustvarjajo inovacije, »s katerimi Hidria prispeva k višji kakovosti življenja na področju ugodja bivanja v prostoru ter zelene mobilnosti«. Toda peščica vodilnih s Svetlikom na čelu je v imenu razvpitega nacionalnega interesa znala predvsem zelo dobro poskrbeti zase, ne pa tudi za zaposlene, za navadne delavce, ki za svoje delo še vedno prejema-jo bedne plače in se z njimi komaj prebijajo iz meseca v mesec. V uredništvo smo prejeli dva plačilna lista (glej faksimila), ki potrjujeta, da so si vodilni veliko premoženje nagrabili tudi na račun prebivalstva na Idrijskem, Cerkljanskem in Tolminskem, ki zaradi odmaknjenosti teh krajev od razvitejših delov Slovenije nimajo velikih možnosti, da bi v svojem okolju poiskali kako drugo bolje plačano delo.

V Hidrii nam niso želeli razkriti podatka o višini njihove povprečne neto plače, najbrž zato ne, ker jih je pred javnostjo očitno sram, kako nizke so, na kar kažejo tudi plačilni listi dveh zaposlenih v podjetju Hidria Rotomatika, ki jih hranimo v uredništvu Reporterja. Prvi delavec je za lanski december prejel 622,88 evra mesečne

neto plače, plačilna lista drugega pa kaže še bolj bedno sliko – za maj mu je bila izplačana še bolj mizerna neto plača v višini 494,25 evra. Zaposleni s tako mizernimi mesečnimi dohodki od Hidriine zgodbe o uspehu nimajo praktično nič. Na drugi strani pa imajo zelo veliko vodilni menedžerji, največ med njimi prav družina Edvarda Svetlika. Njihov življenjski slog v očeh navadnih ljudi spominja na najbolj divje čase kapitalizma, ko ni bilo še močnega srednjega sloja, ampak je bila na eni strani le peščica nesramno bogatih, ki so se dobesedno »preseravali«, na drugi strani pa množica obubožanih in brezpravnih mezdnih delavcev.

Družinsko podjetje

Edvard Svetlik bo letos dopolnil 65 let in naj bi se po naših informacijah formalno že upokojil, a kljub temu v Hidrii še vedno ni »izpregel svojih vajeti« in še naprej ostaja predsednik upravnega odbora korporacije. V Hidrii so zaposleni tudi vsi njegovi najozži družinski člani – žena Ivi je gospodarica Kendovega dvorca, hotela s petimi zvezdicami v Spodnji Idriji, ki je v lasti Hidrie in kjer ena prenočitev stane do 330 evrov, to je skoraj toliko kot najnižja mesečna plača delavca v Hidrii. Na visokih položajih v korporaciji sta tudi Svetlikova sin Gašper in hči Urška, kateri naj bi Hidria pred leti financirala tudi študij v ZDA. Gašper Svetlik je direktor družb in predstavništev Hidrie v tujini, Urška Svetlik pa je leta 2008 postala nova direktorica družbe Hidria FIN, ki se ukvarja s strateško pomembnimi naložbami v korporaciji. Gašper Svetlik ima v Ljubljani v Trnovem 110 kvadratnih metrov veliko stanovanje, katerega formalni lastnik je sicer družba H & R, Urška Svetlik pa ima, kot je razvidno iz podatkov Ajpesa, stalno prebivališče še vedno prijavljeno pri starših, na naslovu družin-

Kendov dvorec v spodnji Idriji je hotel s petimi zvezdicami. Njegova gospodarica je Ivi Svetlik, ena prenočitev v njem pa stane skoraj toliko kot mesečna plača delavca v Hidrii.

Svetlikova družinska hiša v Idriji na Ulici Ivanke Ferjančič 4.

Plaćilni listi dveh zaposlenih v Hidrii Rotomatike povesta vse: prvi delavec je za lanski december prejel 622,88 evra mesečne neto plače, plačilna lista drugega pa kaže še bolj bedno sliko – za maj mu je bila izplačana še bolj mizerna neto plača v višini 494,25 evra.

Mat. št. delavca:		Davčna št.:	
plaćilo za	05.2010	100,00000	
datum			
Datuma oddaje:			
Mesečna plača delavca			
130,00			
48,00	3,27	638,31	
189,00		131,25	
280,88		494,25	
		38,85	
		533,10	

38 Prehrana podjetje PABLIKA
S. K. U. P. A. J.
5. JULI 2010

Stran / Page: 36

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1878 cm2

5 / 7

ske hiše v Idriji – Ulica Ivanke Ferjančič 4. Pred kratkim so imeli Svetlikovi ob krstu Gašperjevega sina veliko slavlje, na katero naj bi bilo povabljeno tristo ljudi.

Za Svetlika, ki se je pod krinko razvpitega nacionalnega interesa polastil največjega dela Hidrie, naj bi bil denar, kot se mu je pred devetimi leti zareklo na eni od tiskovnih konferenc, »relativna stvar, saj ga človek dosti ne potrebuje«. »Če bi želeli, bi lahko zdaj za lep denar prodali katero od naših družb, vendar tega ne želimo. Nekaj pač je v nas prvobitnega nacionalnega interesa. Nekateri sicer mislijo, da je to že preživeto, vendar se

je treba zavedati, da je v naravi živih stvari vedno boj za prostor,« se je pridružil pred leti in ob tem večkrat izjavil, da želijo korporacijo obdržati v slovenski lasti (z drugimi besedami predvsem njegovi; op. p.) in da je dober menedžment lahko tudi dober lastnik. »Slovenci v svoji zgodovini nikoli nismo imeli ekonomsko močnih ljudi. Lastninjenje je enkratna priložnost, da tudi Slovenija dobi ekonomsko močne podjetnike. Če takih ljudi ne bomo imeli, se nam bo slabo pisalo.« Svetlik je med tranzicijo postal »prvi petelin na vasi« in velik rival še z enim podobnim tajkunskim »petelinom« iz Idrije – direktorjem podjetja Ko-

lektor Stojanom Petričem. Mimogrede – z odkupom 40-odstotnega lastniškega deleža družbe FRM, ki je tretjinska lastnica Kolektorja, je Svetlik konec leta 2007 poskušal prevzeti še Kolektor Group, a mu to ni uspelo.

Hacienda v Kamnjah pri Ajdovščini

Hkrati s koncentracijo premoženja v Hidrii je prvi idrijski tajkun začel živeti na vedno večji nogi. Poleg hiše v Idriji, katere lastnik je z ženo Ivico (po podatkih zemljiške knjige mu hiše pri namemu posojil za izvedbo menedžerskega prevzema tako kot drugim slovenskim tajkunom ni bilo treba zastaviti pod hipoteko), si je bolj skrivoma na koncu vasi Kamnje pri Ajdovščini postavil pravo haciendo, pravzaprav mu jo je pred leti zgradilo idrijsko gradbeno podjetje Naš dom, ki ga najdemo tudi med delničarji krovne družbe H & R. Po podatkih geodetske uprave in z vpogledom v zemljiško knjigo smo ugotovili, da je Svetlik parcelo v Kamnjah kupil že leta 1999. Leta 2006 pa je na njej že stal stanovanjski objekt v treh etažah, njegova tlorisna površina pa znaša nekaj manj kot tristo kvadratnih metrov.

Vodstvo Hidrie v družbi predsednika države Danila Türka: Andra Krasi Reja, Boštjan Bratuš, Iztok Seljak in Edvard Svetlik.

Edvard Svetlik bo letos dopolnil 65 let in naj bi bil po naših informacijah formalno že v pokoju, a kljub temu v Hidrii še vedno ni »izpregel svojih vajeti«.

KOTIMATIKA d.o.o. ANOMLIJA 23 SPOLNJA IDRJA		POŠTNA PLAČARNA PE POŠTE 5280 IDRJA	
5280 IDRJA			
Datum izplačila : 15-01-2010		Izplačilo za : 12.2009	
Izplačilo za:			
1.775,00		100,0000	
1.831,00		100,0000	
0,00		100,0000	
0,00		100,0000	
1.775,00		100,0000	
184,00		100,0000	
22.100,00		100,0000	
256,46		100,0000	
177,5		100,0000	
622,88		100,0000	

Stran / Page: 36

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1878 cm²

6 / 7

Poleg si je postavil še garažo in velik zunanji bazen, na 2761 kvadratnih metrih pa je danes tudi vinograd, ki naj bi ga za Svetlika obdelovali delavci iz omenjenega gradbenega podjetja Naš dom. V hiši, in sicer v kleti pod zemljo, na kar opozarjajo zračniki na parceli, naj bi imel tudi vinsko klet. Njegov prvi sosed je nekdanji direktor Slovenske razvojne družbe dr. Bogdan Topič, ki je bil nedavno nekaj časa tudi predsednik uprave Istrabenza.

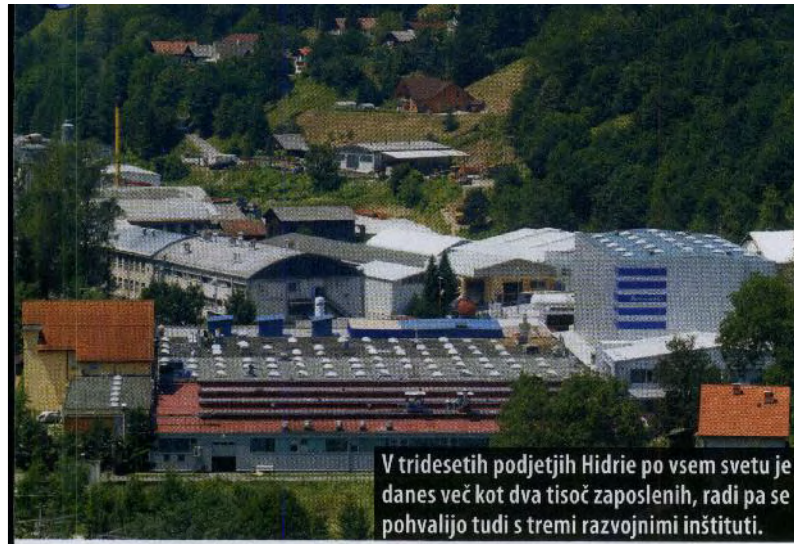
Od tajkuna do mecena

Edvarda Svetlika, ki se je pred leti celo sprehajal naokrog v škotskem kiltu, kar se je še posebno vtisnilo v spomin nekaterim Idriječanom, in njegovo ženo Ivico, ki jo morajo kot gospodarico zaposleni v Kendovem dvorcu naslavljati z raznimi bizarnimi plemiškimi titulami, je Reporterjev fotograf prejšnji teden ujel v objektu na cesti v Kamnjah, kjer zakonca očitno preživljata te vroče poletne dni in se naokrog vozita v luksuznem jaguarju kabrioletu.

Potem ko je materialno poskrbel zase in za svoje bližnje, prvi tajkun iz Idrije, hoče še čast. Na spletnih straneh korporacije tako najdemo precej zapisov, da je »ponovno med najuglednejšimi slovenskimi gospodarstveniki« (na lestvici najuglednejših direktorjev 2010, ki jo je pripravil dr. Miro Kline, je šele na 33. mestu), Svetliku pa se je uspelo prebiti tudi v finale projekta Mecen leta, v katerem časnik Finance išče gospodarstvenike, ki jim ni vseeno za kulturo. Svetlik naj bi si kot pobudnik ustanovitve Rotary Cluba Idrija prizadeval za razvoj mladih nadarjenih glasbenikov. Nekateri, ki jih je Hidria v preteklosti

finančno podprla, so diplomirali ali magistrirali na umetniških akademijah doma in v tujini, Hidria pa je zadnjih osem

let tudi generalni pokrovitelj Godbenega društva rudarjev Idrija, najstarejše godbe v Evropi, ki deluje že 345 let. ■

V tridesetih podjetjih Hidrie po vsem svetu je danes več kot dva tisoč zaposlenih, radi pa se pohvalijo tudi s tremi razvojnimi inštituti.

Največji, 35,6-odstotni lastnik krovne družbe H&R je Edvard Svetlik oziroma njegovo podjetje za poslovno svetovanje ES&G.

Potem ko je prvi tajkun iz Idrije materialno poskrbel zase in za svoje bližnje, hoče še čast. Zdaj kandidira za mecena leta. Na sliki skupaj s tajkunskim predsednikom GZS Zdenkom Pavčkom.

Vprašanja brez odgovorov

Na vprašanja, ki smo jih poslali predsedniku upravnega odbora Hidrie Edvardu Svetliku, nismo dobili konkretnih odgovorov. Tako vprašanja kot odgovor objavljamo v celoti.

Reporterjeva vprašanja

Leta 2004 je imelo podjetje ES & G, d. o. o., katerega stoodstotni lastnik ste, v posesti 155.370 delnic družbe H & R, d. d., lani pa se je število delnic že povečalo na 314.331. Zanima me, s katerimi viri ste financirali kupovanje dodatnih delnic in koliko delnic družbe H & R ima vaša družba ES & G danes v lasti?

Ali lahko v vašem primeru govorimo o tipičnem menedžerskem odkupu podjetja po slovensko – o podobnem odkupu, kot si ga je v Merkurju privoščil Bine Kordež? Se imate tudi vi za tajkuna?

Revija Manager je na lestvici 100 najbogatejših Slovencev ocenila vaše premoženje na 17,8 milijona evrov. Ali ta podatek drži in kako ga komentirate?

Skorajda v istem času, kot ste dokupovali delnice H & R, ste si v kraju Kamnje pri Ajdovščini zgradili še en velik stanovanjski objekt z zunanjim bazenom in vinogradom. Po podatkih zemljiške knjige ste to

parcelo kupili leta 1999, vaš bližnji sosed pa je nekdanji direktor SRD in nekdanji predsednik uprave Istrabenza dr. Bogdan Topič. Na koliko ocenjujete vrednost te nepremičnine?

Zanima nas še podatek o povprečni neto plači zaposlenih v korporaciji Hidria.

Odgovor Hidrie

Letos mineva 20 let od ustanovitve družbe Hidria, d. d., krovne družbe mednarodne korporacije Hidria. Današnja podoba Hidrie – visokotehnološke, razvojno usmerjene in internacionalizirane korpo-

racije – je najboljši dokaz o pravilnosti odločitve za izstop iz poslovnega sistema Iskra in samostojno poslovno pot, ki jo je leta 1989 sprejelo vodstvo tedanje Iskre TOZD Montaža s predsednikom Edvardom Svetlikom na čelu. Hidria je po privatizaciji, popolnem prestrukturiranju in priključevanju drugih ključnih družb iz preproste tovarne za montažo kolektorskih motorjev v dveh desetletjih prerasla v enega vodilnih evropskih proizvajalcev sistemov za klimatizacijo in avtomobilskih tehnologij.

Tovarna Iskra TOZD Montaža je med letoma 1980 in 1989 pod vodstvom sedanjega predsednika upravnega odbora Hidrie Edvarda Svetlika in njegovih sodelavcev štirikrat povečala proizvodnjo elektromotorjev in se uvrstila med največje slovenske izvoznike. Odkupu podjetja s strani menedžmenta in zaposlenih je sledilo obdobje intenzivne rasti korporacije, vlaganja v razvoj ljudi, inovacij, visokotehnološke proizvodnje ter globalne tržne mreže. Danes se Hidria z več 2.000 zaposlenimi v 30 družbah po vsem svetu uvršča med vodilne evropske in svetovne korporacije na področju klimatizacije zgradb in avtomobilskih tehnologij. V treh razvojnih inštitutih: Hidria Inštitutu Klima v Godoviču, Hidria Inštitutu za avtomobilsko industrijo v Tolmini ter Hidria Inštitutu za materiale in tehnologije v Spodnji Idriji ustvarja inovacije, s katerimi prispeva k višji kakovosti življenja na področju ugodja bivanja v prostoru ter zelene mobilnosti. Poslovanje Hidrie temelji na stalnih vlaganjih v razvoj novih izdelkov in tehnologij, ves čas si prizadevamo tudi za vlaganja v razvoj okolja, v katerem delamo in živimo.

Helena Pregelj Tušar,
direktorica korporativnega komuniciranja